11.3.2022

Vero-osasto

Kotitalousvähennyksen laajentamista koskeva selvitys

Tässä muistiossa tarkastellaan mahdollisuuksia kehittää kotitalousvähennystä pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan sisältyvän kirjauksen sekä hallituksen syksyllä 2021 budjettiriihessä tekemän linjauksen mukaisesti.

Lopputulemana voidaan todeta, että kotitalousvähennyksen korottamiseen vain tiettyjen energiaremonttien kohdalla sisältyy vero-osaston näkemyksen mukaan sen verran suuria ongelmia, että kyseiset laajennukset eivät ole toteuttamiskelpoisia. Jos kotitalousvähennyksestä halutaan tehdä energiaremonttien kohdalla kannustavampi, olisi kunnossapito- ja perusparannustöiden yleistä korvausprosenttia ja enimmäismäärää korotettava. Esimerkiksi korvausprosentin korottaminen nykyisestä 40 prosentista esimerkiksi 45 prosenttiin vähentäisi verotuloja noin 25 miljoonalla eurolla vuodessa. Kiertotalouden edistäminen ottamalla kodinkoneiden korjaustyöt mukaan kotitalousvähennykseen piiriin olisi mahdollista toteuttaa. Tämä muutos vähentäisi verotuloja 1–3 miljoonalla eurolla vuodessa.

Selvityksen perusteella voidaan todeta, että kotitalousvähennys ei sovellu asunto-osakeyhtiöiden remonttien tukimuodoksi. Jos asunto-osakeyhtiöiden remontteja halutaan tukea yhteiskunnan varoista, tulisi kotitalousvähennyksen sijaan tarkastella nimenomaan yhtiöille suunniteltuja ja verotuksesta erillisiä tukimuotoja.

1. Selvityksen taustaa

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan selvitetään energiaremonttien suunnittelukustannusten ottaminen kotitalousvähennyksen piiriin, vähennyksen mahdollistaminen taloyhtiöiden osakkaille sekä korkeamman vähennysprosentin soveltaminen energiatehokkuuden parantamiseen tai fossiilisesta lämmitysjärjestelmästä luopumiseen tehtävien korjaustöiden osalta.

Kotitalousvähennystä korotettiin vuoden 2022 alusta öljylämmityksestä luopumisen sekä kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävän vähennyksen osalta. Näiden töiden kohdalla enimmäismäärää korotettiin 2 250 eurosta 3 500 euroon ja vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista työkorvausten kohdalla 40 prosentista 60 prosenttiin ja palkojen kohdalla 15 prosentista 30 prosenttiin. Kyseinen korotus on voimassa öljylämmityksestä luopumisen kohdalla vuosina 2022–2027 ja kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön kohdalla vuosina 2022 ja 2023.

Edellä mainittujen korotusten lisäksi hallitus päätti budjettiriihessä syksyllä 2021, että käynnistetään selvitys siitä, miten kotitalousvähennystä voitaisiin laajentaa myös muihin energiaremontteihin sekä taloyhtiön teettämiin remontteihin. Lisäksi selvitetään, kuinka kotitalousvähennystä voidaan kehittää niin, että vähennys kannustaa korjauspalveluihin ja korjausremontteihin, pidentää rakennusten ja materiaalien käyttöikää, parantaa energiatehokkuutta tai muulla tavoin tukee kiertotaloutta ja päästöjen vähentämistä.

2. Kotitalousvähennyksen taustaa

Kotitalousvähennys on verotuki, jonka keskeisin tavoite on ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Tarkoitus on kannustaa kotitalouksia teettämään ulkopuolisella sellaisia töitä, jotka ne ovat aikaisemmin tehneet itse. Lisäksi tarkoituksena on vähentää pimeän työvoiman käyttöä.

Kotitalousvähennys tuli aluksi voimaan määräaikaisena kokeiluna. Kokeilua koskevan hallituksen esityksen (HE 85/1997 vp) mukaan kotitalouksien työllistämismahdollisuuksia alettiin selvittää vuonna 1996 kotitalouksien työllistämistyöryhmässä, joka jätti mietintönsä 31 päivänä heinäkuuta 1996. Tämän jälkeen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti 15 päivänä elokuuta 1996, että valmistelua jatketaan. Jatkovalmistelun pohjaksi sovittiin hyvitysmalli, jossa hyvitys voidaan myöntää kotitaloudelle ja niin sanotun Tanskan mallin mukaisesti yritykselle. Lisäksi päätettiin selvittää mahdollisuutta tehdä hyvitystä vastaava vähennys verosta. Tämän toimeksiannon perusteella toimi epävirallinen työryhmä, joka esitti Tanskan mallin mukaisesti hyvityksen myöntämistä kotitalouksille palveluja tuottavalle yritykselle. Työryhmä ei kannattanut verovähennysmallia. Talouspoliittinen ministerivaliokunta kuitenkin päätti 26 päivänä helmikuuta 1997, että alueellisesti kokeillaan sekä tukimallia että verosta tehtävää vähennystä.

Kotitalousvähennystä koskeva laki kotitaloustyön väliaikaisesta verotuesta (728/1997) oli kokeiluluontoisesti voimassa 1.10.1997−1.12.2000. Tätä niin sanottua verotukimallia sovellettiin Etelä-Suomen, Oulun ja Lapin lääneissä. Samanaikaisesti oli Länsi- ja Itä-Suomen lääneissä kokeiluluontoisesti voimassa niin sanottu yritystukimalli, joka perustui lakiin kotitaloustyön väliaikaisesta tukijärjestelmästä (839/1997). Sen mukaan tuki myönnettiin suoraan kotitaloustyötä myyvälle yritykselle.

Kotitalousvähennyksen vakinaistamista koskevan hallituksen esityksen (HE 140/2000 vp) mukaan työministeriön ja valtiovarainministeriön toimeksiannosta sosiaali-ja terveysalan tutkimus-ja kehittämiskeskus (Stakes) tutki keväällä 1999 ja keväällä 2000 tukikokeilujen vaikutuksia (Työhallinnon julkaisut nro 230. Kotityön tukikokeilun alkuvaiheet Suomessa ja nro 255. Kotitaloustyön tukikokeilun arviointi). Tutkimuksen mukaan yritystukimallia oli käytetty enemmän kotityö-

palveluihin ja verovähennysmallia kodin korjaustöihin. Ensiksi mainittua tukimuotoa oli käytetty jatkuvaluonteisemmin, ja verovähennys oli tehty enemmän kertaluonteisista menoista. Verovähennysmallia käyttävät kotitaloudet olivat yleensä parempituloisia kuin yritystukea käyttäneet kotitaloudet.

Saatujen selvitysten perusteella hallitus päätti, että kotitaloustyötä on syytä edelleen tukea. Tuettavan työn piiri ja tuen taso oli syytä säilyttää. Kahden rinnakkaisen mallin jatkamista ei enää katsottu perustelluksi. Hallituksen esityksen mukaan kumpaankin malliin liittyi toiseen verrattuna etuja, joita mainituissa tutkimuksissa oli selvitetty. Yritystukimallin ongelmaksi oli koettu järjestelmän hallinnollinen raskaus. Yhden henkilötyökuukauden hinnaksi valtiolle oli tässä mallissa muodostunut lähes 6 000 markkaa kuukaudessa. Valtaosa yritystukea käyttävistä yrityksistä oli ollut olemassa jo ennen tuen käyttöönottoa. Veromallissa vastaavien työllistämiskustannusten laskeminen oli vaikeampaa, eikä siinäkään tuki välttämättä kohdistunut uusiin yrityksiin. Veromallin katsottiin kuitenkin olevan hallinnollisesti kevyempi, ja tässä mielessä kotitalouksien arvioitiin pitävän sitä parempana, mikäli vähennysmahdollisuus ulotetaan myös pienituloisempiin kansalaisiin. Hallitus ehdotti, että kotitaloustyön tukea jatketaan veromallin pohjalta.

Vuoden 2001 alusta luovuttiin ns. yritystukimallista ja verotukimalli laajeni koko maahan. Kotitalousvähennyksestä säädettiin tuloverolain (TVL) 127 a–c §:ssä (24.11.2000/995). Säännöksiä sovellettiin ensimmäisen kerran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa. Tällöin myös vähennykselle säädettiin 100 euron omavastuu ja vähennyksen saattoi saada myös kunnallisverosta. Hallituksen esityksen perustelujen (HE 140/2000) mukaan vähennys myönnettiin edelleen samassa laajuudessa kuin aikaisemmin voimassa olleen määräaikaisen lain mukaan.

2.1. Vähennyksessä tapahtuneita muutoksia

Vähennystä on sen voimassa ollessa muutettu useaan otteeseen. Vuoden 2003 alusta vähennyksen enimmäismäärää nostettiin 900 eurosta 1150 euroon. Samalla ennakkoperintärekisteriin merkitylle yrittäjälle tai yritykselle sekä yleishyödylliselle yhdistykselle maksetusta työkorvauksesta myönnettävä vähennys nousi 40 prosentista 60 prosenttiin. Lisäksi vähennys myönnettiin myös palkasta 10 prosentin suuruisena.

Vuoden 2005 alusta alkaen vähennyksen on voinut saada myös työstä, joka on tehty verovelvollisen, hänen ja hänen puolisonsa tai edesmenneen puolison vanhempien, ottovanhempien, kasvattivanhempien tai näiden suoraan ylenevässä polvessa olevien sukulaisten tai edellä mainittujen henkilöiden puolisoiden käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Lisäksi maksetusta palkasta myönnettävää vähennystä korotettiin 10 prosentista 30 prosenttiin.

Vuoden 2006 alusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärä eriytettiin siten, että tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä enimmäismäärä korotettiin 1 150 eurosta 2 300 euroon. Kunnossapito- ja perusparannustyöstä vähennyksen enimmäismäärä säilyi 1 150 eurona. Vähennyksen yhteinen vuotuinen enimmäismäärä ei kuitenkaan voinut ylittää 2300 euroa.

Vuoden 2009 alusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärä korotettiin 3 000 euroon. Enimmäismäärä oli sama kaikille vähennykseen oikeuttaville töille. Lisäksi vähennyksen soveltamisalaa laajennettiin kodin tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvien laitteiden asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön.

Vuoden 2012 alusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärä alennettiin 2 000 euroon. Samalla työkorvauksesta myönnettävä vähennys laski 60 prosentista 45 prosenttiin ja palkasta myönnettävä vähennys 30 prosentista 15 prosenttiin.

Vuoden 2014 alusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärä nostettiin 2 400 euroon.

Vuoden 2017 alusta työkorvauksesta myönnettävä vähennys korotettiin 45 prosentista 50 prosenttiin ja palkasta myönnettävä vähennys 15 prosentista 20 prosenttiin.

Vuoden 2020 alusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärää alennettiin 2 400 eurosta 2 250 euroon. Vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista alennettiin työkorvausten osalta 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkkojen osalta 20 prosentista 15 prosenttiin.

Vuoden 2022 alusta kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista korotettiin väliaikaisesti kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osalta vuosille 2022 ja 2023 sekä öljylämmityksestä luopumisen osalta vuosille 2022–2027 Muiden kotitalousvähennykseen oikeuttavien töiden osalta kotitalousvähennys säilyi ennallaan. Korotuksen piriin kuuluvien töiden kohdalla vähennyksen enimmäismäärä nousi 2 250 eurosta 3 500 euroon ja vähennettävä prosenttiosuutta kustannuksista työkorvausten osalta 40 prosentista 60 prosenttiin ja palkkojen osalta 15 prosentista 30 prosenttiin.

3. Nykyinen kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksestä säädetään tuloverolain (1535/1992) 127 a–c §:ssä sekä 127 f §:ssä. Verovelvollinen saa vähentää tuloverolain 127 a §:n perusteella kotitalousvähennyksenä verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä. Kotitalousvähennys myönnetään myös työstä, joka on tehty verovelvollisen, hänen puolisonsa tai edesmenneen puolisonsa vanhempien, ottovanhempien, kasvattivanhempien tai näiden suoraan ylenevässä polvessa olevien sukulaisten tai edellä mainittujen henkilöi-

den puolisoiden käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajanasunnossa. Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 2 250 euroa vuodessa ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa.

Verovelvollinen saa vähentää työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 15 prosenttia maksamastaan palkasta. Kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitetulle ennakkoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksetusta työkorvauksesta verovelvollinen saa vähentää 40 prosenttia.

Kotitalousvähennys on verosta tehtävä vähennys ja se vähennetään ensisijaisesti valtion tuloverosta. Vähennys tehdään ansiotuloista ja pääomatuloista suoritettavista veroista verojen määrien suhteessa. Ansiotuloista menevästä verosta vähennys tehdään muiden vähennysten jälkeen ennen alijäämähyvitystä. Siltä osin kuin vähennys ylittää valtion tuloveron määrän, se tehdään kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa.

Kotitalousvähennyksessä on alusta asti ollut kaksi kantavaa periaatetta. Vähennys myönnetään vain työn osuudesta eli esimerkiksi tarvikkeiden osuudesta vähennystä ei myönnetä. Samoin vähennys myönnetään vain kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehdystä työstä. Vähennystä ei siis myönnetä, jos työ suoritetaan muualla kuin asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa.

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista palkkatukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta.

Vuoden 2022 alusta kotitalousvähennystä korotettiin väliaikaisesti tiettyjen töiden kohdalla lisäämällä tuloverolakiin väliaikaisesti 127 f §. Korotus koskee tavanomaisen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä vuosina 2022 ja 2023 sekä öljylämmityksestä luopumista vuosina 2022–2027. Korotuksen piriin kuuluvien töiden kohdalla vähennyksen enimmäismäärä on 3 500 euroa ja vähennettävä prosenttiosuus kustannuksista työkorvausten osalta 60 prosenttia ja palkkojen osalta 30 prosenttia.

Verohallinto on julkaissut kotitalousvähennyksen yleisiä edellytyksiä koskevan syventävän ohjeen Kotitalousvähennys verotuksessa (VH/2488/00.01.00/2018).

3.1. Kotitalousvähennys asunnon kunnossapito- ja perusparannustyön perusteella

Kotitalousvähennykseen oikeuttaa asunnon kunnossapito- ja perusparannustyö, joka on tehty verovelvollisen tai tämän tuloverolaissa tarkoitettujen ylenevässä polvessa olevien sukulaisten käytössä olevassa asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Vähennyksen saa vain asunnossa tehdystä työstä ja vain työn osuudesta. Kotitalousvähennyksen saa myös asunnon ja vapaa-ajan asunnon piha-alueella tehtävistä korjaus- ja perusparannustöistä. Uudisrakentaminen ja siihen verrattava täydennys- ja lisärakentaminen ei oikeuta kotitalousvähennykseen.

Vähennykseen oikeuttavaa kunnossapito- ja perusparannustyötä on esimerkiksi keittiön, kylpyhuoneen tai muiden huoneiden remontointi. Kotitalousvähennykseen oikeuttavat lisäksi esimerkiksi sähkö-, putki- ja kaapelityöt sekä kellaritilojen ja saunan remonttiin liittyvät työt. Vähennyksen saa myös rakennuksen ulkokunnostukseen kuten maalaukseen tai katon uusimiseen, korjaukseen ja kunnostukseen liittyvistä töistä. Verovelvollisen käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa suoritetun turvalukon tai taloteknisen hälytys- ja turvajärjestelmän asentamistyön osuus oikeuttaa niin ikään kotitalousvähennykseen.

Kustannukset asunnon kuntotarkastuksesta, muista tarkastuksista sekä erilaisista mittauksista ja tutkimuksista eivät oikeuta vähennykseen. Jos mittaukset ja tarkastukset ovat kuitenkin vähäinen ja kiinteä osa vähennykseen oikeuttavaa laajempaa kunnossapito- ja perusparannustyötä ja työ tehdään vähennykseen oikeuttavassa asunnossa, niitä voidaan pitää osana kotitalousvähennykseen oikeuttavaa asunnon remontointi- ja perusparannustyötä.

Esimerkiksi sisustussuunnittelijan, arkkitehdin, insinöörin tai vastaavan henkilön tekemän kunnossapito- ja perusparannussuunnitelman kustannukset eivät ole vähennykseen oikeuttavaa työtä. Jos suunnittelutyön osuus on kuitenkin hyvin vähäinen ja kiinteä osa laajempaa kunnossapito- tai perusparannustyötä, suunnittelutyötä voidaan pitää osana kotitalousvähennykseen oikeuttavaa asunnon remontointi- ja perusparannustyötä.

Kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyö ei oikeuta kotitalousvähennykseen. Kyseiset työt ovat olleet vähennyksen ulkopuolella sen alusta asti. Koneilla ja laitteilla tarkoitetaan esimerkiksi kylmäkalusteita, liettä, liesituuletinta ja pesukonetta. Jos kuitenkin kodin koneiden asennus esimerkiksi keittiöremontin yhteydessä on vähäinen osa suurempaa korjausurakkaa, asentaminen on osa korjaustyötä. Keittiökaappien asennus rinnastetaan asunnon korjaamiseen ja kunnostamiseen.

Verohallinto on antanut syventävän ohjeen Kotitalousvähennys asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä (VH/6683/00.01.00/2020), jossa käydään laajasti ja yksityiskohtaisesti läpi vähennyksen myöntämistä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyön perusteella.

3.2. Kotitalousvähennys kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella

Kotitalousvähennykseen oikeuttaa myös tavanomainen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyö.

Tavanomaisella kotitaloustyöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä kotitaloustyötä, jota yleisesti tehdään kodin ja siellä asuvien henkilöiden hyväksi. Vähennykseen oikeuttavaa kotitaloustyötä on näin ollen esimerkiksi siivous, pyykinpesu, silitys, muu vaatteiden huolto ja ruuan laitto. Vähennykseen voi oikeuttaa myös pitopalvelun hoitama tarjoilu, kahvinkeitto ja ruuanlaitto henkilön kotona tai vapaa-ajan asunnossa järjestetyissä perhe- tai muissa juhlissa.

Myös piha-alueella tehty tavanomainen kotitaloustyö oikeuttaa vähennykseen. Esimerkiksi kukkien kastelu sekä piha-alueen ja pihaan kuuluvan puutarhan hoito, kuten nurmikon ja pensasaidan leikkaus oikeuttavat vähennykseen. Myös piha-alueella tapahtuva polttopuiden teko ja kasaus, pihapuiden kaato sekä pihapuiden oksien karsinta oikeuttavat kotitalousvähennykseen. Esimerkiksi piha-alueen ulkopuolella tehty kotitaloustyö ei puolestaan oikeuta vähennykseen. Tavanomaista kotitaloustyötä eivät ole myöskään kuljetus- ja muuttopalvelut.

Kotitalousvähennykseen oikeuttavalla hoiva- ja hoitotyöllä tarkoitetaan huolenpitoa ja hoitoa, jonka kohteena on verovelvollinen tai hänen kanssaan samassa taloudessa asuva henkilö. Vähennykseen oikeuttavaa työtä on esimerkiksi lasten, sairaiden, vammaisten ja vanhusten hoitaminen hoidettavan kotona. Hoiva ja hoito voi olla esimerkiksi syöttämistä, pukemista, pesemistä ja auttamista ulkoilussa sekä muissa henkilökohtaisissa toimissa tai lapsista huolehtimista. Vähennyksen voi saada myös avustajan käyttämisestä henkilökohtaisessa asioinnissa, jos avustaminen on osa laajempaa kotitalousvähennykseen oikeuttavaa kotitaloustyötä tai hoiva- ja hoitotyötä. Tavanomaista kotona tehtävää hoiva- ja hoitotyötä ei ole esimerkiksi kampaajan, parturin, kosmetologin, jalkahoitajan, hierojan, ravintovalmentajan ja henkilökohtaisen kunto-ohjaajan palvelut, terapiapalvelut ja muut vastaavat työt. Kotitalousvähennykseen oikeuttavana tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä myöskään sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti on verovapaata arvonlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:n mukaan.

Verohallinto on antanut syventävän ohjeen Kotitalousvähennys tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä (VH/2491/00.01.00/2018), jossa käydään laajasti ja yksityiskohtaisesti läpi vähennyksen myöntämistä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella.

3.3. Kotitalousvähennys asunto-osakeyhtiössä

Kotitalousvähennyksen myöntäminen edellyttää, että sen perusteena oleva työ tehdään verovelvollisen tai laissa määritellyn suoraan ylenevässä polvessa ole-

van henkilön käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Asunnon hallintatavalla ei ole merkitystä, joten asunto voi olla omistus- tai vuokra-asunto. Myöskään sillä ei ole väliä, onko asunto omakotitalo, rivitalo vai kerrostalo. Kotitalousvähennys kuitenkin myönnetään vain luonnolliselle henkilölle. Esimerkiksi asunto-osakeyhtiö on juridinen oikeushenkilö ja erillinen verovelvollinen, joten asunto-osakeyhtiölle ei myönnetä kotitalousvähennystä sen omassa verotuksessa. Asunto-osakeyhtiön osakas voi saada kotitalousvähennyksen niistä asunnon kunnossapito- ja perusparannustöistä, joiden kunnossapitovastuu kuuluu osakkaalle.

Verovähennysten keskeisenä periaatteena on, että jokainen verovelvollinen voi saada vähennystä vain omien kustannusten perusteella. Asunto-osakeyhtiöissä yhtiö omistaa rakennukset. Rakennusten kunnossapitovastuu jakautuu osakkeenomistajien ja yhtiön kesken. Kunnossapitovastuu osakkaiden ja yhtiön kesken jaetaan asunto-osakeyhtiölain säännösten mukaan, jos yhtiöjärjestyksessä ei toisin määrätä. Yhtiöjärjestyksellä voidaan siten vaikuttaa kunnossapitovastuun jakautumiseen ja näin ollen myös siihen, mistä töistä osakkaat voivat saada kotitalousvähennystä. Yhtiöjärjestyksen muutoksessa on kuitenkin oltava hyvin tarkkana, koska se tarkoittaa samalla myös tosiasiallisen kunnossapitovastuun siirtymistä osakkaille henkilökohtaisesti. Pienemmissä yhtiöissä on voitukin tehdä yhtiöjärjestyksen muutoksia, mutta isommissa yhtiöissä tämä lienee harvinaista eikä myöskään suositeltavaa.

Siltä osin kuin kunnossapitovastuu kuuluu asunto-osakeyhtiölle, kyse on myös asunto-osakeyhtiölle kuuluvista kuluista. Jos taas kunnossapitovastuu kuuluu osakkaalle, myös kustannukset kuuluvat osakkaalle. Asunto-osakeyhtiön osakas voi siis saada kotitalousvähennyksen niistä asunnon kunnossapito- ja perusparannustöistä, joiden kunnossapitovastuu kuuluu osakkaalle.

Esimerkiksi yhtiön teettämästä yhtiön kunnossapitovastuuseen kuuluvasta putkiremontista kotitalousvähennystä ei saa. Jos osakas kuitenkin teettää yhtiön teettämän remontin yhteydessä tähän remonttiin kuulumattomia osakkaan kunnossapitovastuuseen kuuluvia lisätöitä, hän voi saada kotitalousvähennyksen näistä töistä.

Verohallinnon ohjeessa Kotitalousvähennys asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä (VH/6683/00.01.00/2020) käydään laajemmin ja yksityiskohtaisemmin läpi vähennyksen myöntämistä asunto-osakeyhtiön osakkaille.

4. Kotitalousvähennyksen vaikutuksista

Kotitalousvähennys on taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävä vähennys. Vuonna 2019 kotitalousvähennys myönnettiin noin 459 000 verovelvolliselle ja vähennysten yhteismäärä oli noin 476 miljoonaa euroa. Keskimääräinen vähennys oli noin 1 040 euroa. Vähennyksestä suurin osa kohdistuu asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöhön. Asunnon kunnossapitoon ja perusparannukseen

kohdistui noin 78 prosenttia vähennyksen oikeuttavien kustannusten yhteismäärästä. Hoiva- ja hoitotyöhön kohdistui noin 3 prosenttia kustannusten yhteismäärästä ja kotitaloustyöhön noin 19 prosenttia kustannusten yhteismäärästä. Vuonna 2020 kotitalousvähennys myönnettiin puolestaan noin 440 000 verovelvolliselle ja vähennysten yhteismäärä oli noin 386 miljoonaa euroa. Keskimääräinen vähennys oli noin 880 euroa. Vuonna 2020 asunnon kunnossapitoon ja perusparannukseen kohdistui noin 79 prosenttia vähennyksen oikeuttavien kustannusten yhteismäärästä. Hoiva- ja hoitotyöhön kohdistui noin 3 prosenttia kustannusten yhteismäärästä ja kotitaloustyöhön noin 18 prosenttia kustannusten yhteismäärästä. Vuodelle 2020 kotitalousvähennyksen enimmäismäärää alennettiin 2 400 eurosta 2 250 euroon. Samalla vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista alennettiin työkorvausten osalta 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkkojen osalta 20 prosentista 15 prosenttiin. Vuoden 2020 osalta on myös hyvä huomioida koronan aiheuttama taloudellinen epävarmuus sekä pyrkimys vähentää kohtaamisia perheen ulkopuolisten henkilöiden kanssa.

Kotitalousvähennys on verosta tehtävä vähennys, joten sitä ei voi hyödyntää lainkaan, jos tulot ovat sen verran pienet, että niistä ei tule maksettavaksi tuloveroa. Voi myös olla, että verot riittävät hyödyntämään vain osan kotitalousvähennyksestä. Esimerkiksi vain kansaneläkettä saavat verovelvolliset eivät maksa tuloistaan veroa, joten he eivät myöskään voi hyödyntää kotitalousvähennystä tai mitään muutakaan verotuksen kautta myönnettävää tukea.

Alla olevaan kuvioon on koottu kotitalousvähennyksen yhteismäärä sekä vähennyksen saajien lukumäärä tuloluokittain vuoden 2020 valmistuneen verotuksen mukaisesti.

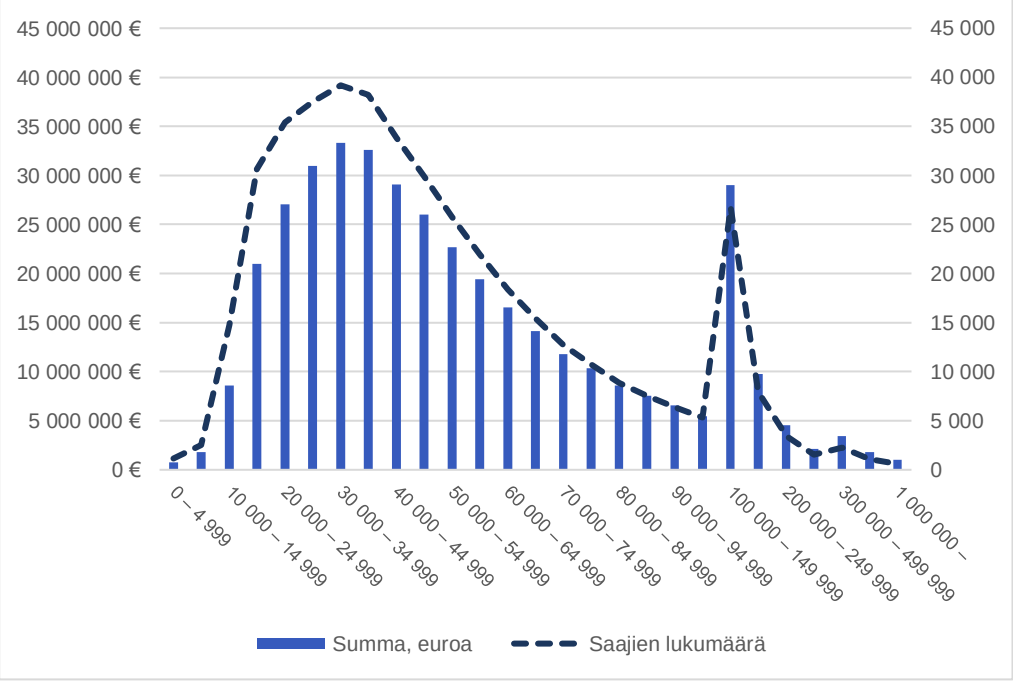

Alla olevaan kuviossa esitetään vuoden 2020 keskimääräinen kotitalousvähennys tuloluokittain.

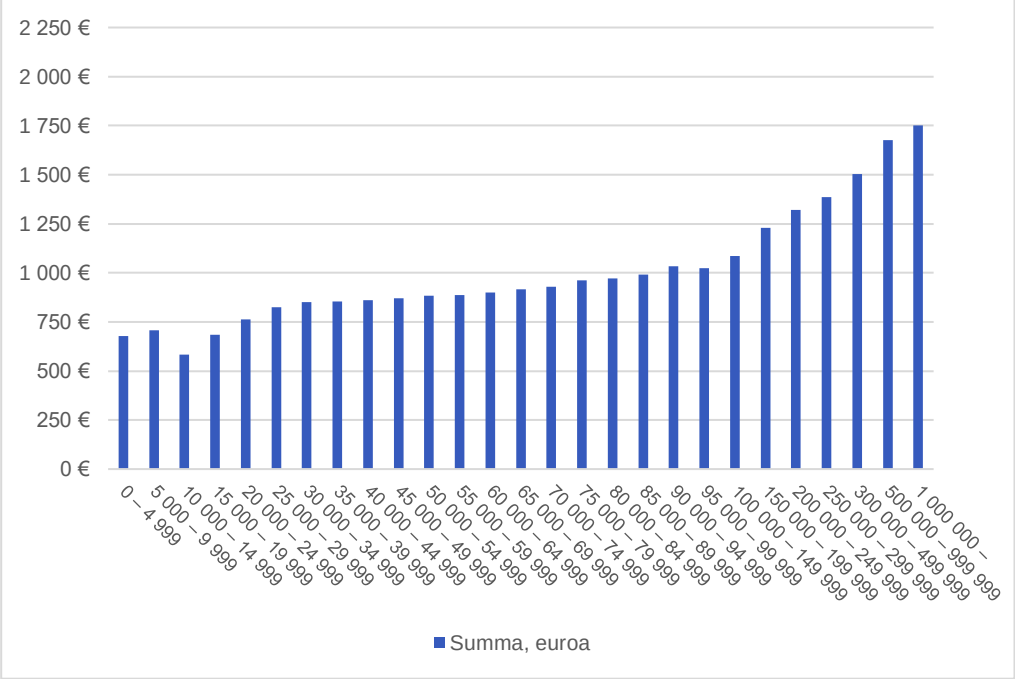

Kotitalousvähennyksen vaikutuksia työllisyyteen sekä harmaaseen talouteen on tutkittu Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen yhteistyössä toteuttamassa tutkimuksessa (Does Household Tax Credit Increase Demand and Employment in the Service Sector?, valtioneuvoston kanslian julkaisuja 1/2021). Tutkimushanke toteutettiin osana valtioneuvoston vuoden 2019 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa.

Tutkimuksessa tarkastellaan laajojen rekisteriaineistojen avulla sitä, miten kotitalousvähennysjärjestelmän muutokset vaikuttavat palveluiden kysyntään Suomessa ja Ruotsissa. Tutkimuksessa käytetään kahta eri tutkimusasetelmaa. Toisessa verrattiin siivousalan myynnin kehitystä Suomessa ja Ruotsissa sen jälkeen, kun Ruotsissa vuonna 2007 otettiin käyttöön suunnilleen vastaava tukijärjestelmä. Toisessa verrattiin korjausrakentamisalan kehitystä Suomessa muiden mahdollisimman samanlaisten alojen työllisyyteen sen jälkeen, kun remonttipalvelujen tuen maksimia kasvatettiin vuonna 2009.

Kyseisen tutkimuksen mukaan kotitalousvähennyksen vaikutukset palveluiden kysyntään ja työllisyyteen ovat hyvin pieniä. Kyseisessä tutkimuksessa kotitalousvähennyksellä ei myöskään havaittu olevan vaikutuksia veronkierron määrään. Lisäksi tutkimuksessa havaittiin, etteivät kuluttajat tunne kotitalousvähennysjärjestelmän yksityiskohtia kovin hyvin. Kotitalousvähennysilmoituksista ilmeni, että moni hakija ilmoittaa veroilmoituksellaan pienemmän summan kuin mitä voisivat. Tutkimustulokset herättivät paljon julkista keskustelua ja yleisesti ottaen tuloksia pidettiin yllättävinä.

5. Arvio kotitalousvähennyksen mahdollisesta laajentamisesta energiaremontteihin, suunnittelutöihin sekä kodinkoneiden ja -laitteiden korjaustöihin

Hallitus päätti budjettiriihessä syksyllä 2021, että käynnistetään selvitys siitä, miten kotitalousvähennystä voitaisiin laajentaa myös muihin energiaremontteihin sekä taloyhtiön teettämiin remontteihin. Lisäksi selvitetään, kuinka kotitalousvähennystä voidaan kehittää niin, että vähennys kannustaa korjauspalveluihin ja korjausremontteihin, pidentää rakennusten ja materiaalien käyttöikää, parantaa energiatehokkuutta tai muulla tavoin tukee kiertotaloutta ja päästöjen vähentämistä.

Kotitalousvähennys myönnetään jo nykyisin asunnon kunnossapito- ja perusparannustyön perusteella. Näin ollen esimerkiksi energiaremontit ja muut selvityskirjauksessa mainitut korjausremontit kuuluvat kotitalousvähennyksen piiriin vastaavalla tavalla kuin muutkin vähennykseen oikeuttavat työt.

Seuraavassa tarkastellaan kotitalousvähennyksen kohdennettua korottamista energiaremonttien kohdalla sekä vähennyksen laajentamista suunnittelukustannuksiin ja kodinkoneiden ja -laitteiden korjaustöihin.

Energiaremontit

Vuoden 2022 alusta kotitalousvähennystä korotettiin väliaikaisesti öljylämmityksestä luopumisen osalta. Väliaikaisen korottamisen tavoitteena on tukea ja kannustaa ihmisiä luopumaan öljylämmityksestä ja siirtymään muuhun lämmitysjärjestelmään kuin fossiilisia polttoaineita käyttävään järjestelmään ja näin vähentää ympäristön kannalta haitallisia päästöjä. Jos kotitalousvähennystä haluttaisiin korottaa vastaavalla tavalla myös muiden energiaremonttien kohdalla, olisi ensimmäiseksi määriteltävä energiaremontin käsite.

Energiaremontille ei tällä hetkellä ole olemassa varsinaista määritelmää. Kyse on yleisesti käytössä olevasta termistä, joka lähtökohtaisesti kattaa kaikki energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet. Jotta verotuksessa voitaisiin kohdentaa esimerkiksi korotettu kotitalousvähennys vain tiettyihin energiaremontteihin, tulisi nämä pystyä määrittelemään lainsäädännössä riittävän yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntää tällä hetkellä energia-avustuksia pientalojen (omakoti- ja paritalot) ja suurten asuinrakennusten (rivi- ja kerrostalot) energiatehokkuuden parantamiseen. Energia-avustukset perustuvat valtioneuvoston asetukseen asuinrakennusten energia-avustuksista vuosina 2020–2022 (1341/2019). Avustuksen edellytyksenä oleva energiatehokkuuden parantamisen vaatimustasot on määritelty asetuksen 3 §:ssä. Kyseisen säännöksen mukaan avustusta voidaan myöntää sellaisen korjaushankkeen korjaustoimenpiteiden kustannuksiin, joiden yhteydessä asuinrakennuksen energiatehokkuutta parannetaan rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja

muutostöissä annetun ympäristöministeriön asetuksen (4/13) 7 §:ssä säädettyä vähimmäistasoa parempaan tasoon verrattuna rakennuksen rakentamisajankohdan tai, jos rakennuksen käyttötarkoitusta on muutettu, käyttötarkoituksen muutoksen mukaiseen tasoon.

Jotta avustusta voitaisiin myöntää, tulisi energiatehokkuutta parantaa asuinkerros- ja rivitalossa vähintään 20 prosenttia, pien- ja ketjutalossa vähintään 30 prosenttia taikka asuinkerros- ja rivitalossa sekä pien- ja ketjutalossa vähintään uuden rakennuksen energiatehokkuudesta annetun ympäristöministeriön asetuksen (1010/2017) uudisrakennuksille asettamien vaatimusten mukaiselle lähes nolla-energiatasolle. Energiatehokkuuden parantuminen lasketaan vertaamalla korjaushankkeen jälkeistä energiatehokkuutta rakennuksen rakentamisajankohdan tai viimeisimmän käyttötarkoituksen muutoksen ajankohdan mukaiseen tasoon. Energiatehokkuuden parantuminen tulee osoittaa energiatodistuksella. Energiatodistuksessa oleva rakennuksen energialuokitus pohjautuu laskettuun energiatehokkuuden vertailulukuun eli E-lukuun. E-luku on energiamuotojen kertoimilla painotettu rakennuksen vakioituun käyttöön perustuva vuotuinen ostoenergiankulutus lämmitettyä nettoalaa kohden. Energiatodistus on laskennallinen ja se perustuu rakennuksen ominaisuuksiin.

Olemassa olevan pientalon energiatodistuksen laatimiskustannus on laatijoille tehdyn kyselyn mukaan noin 300–400 euroa Olemassa olevan rivitalon energiatodistus on keskimäärin noin 510 euroa ja olemassa olevan kerrostalon energiatodistus on keskimäärin 650 euroa (https://www.motiva.fi/ratkaisut/energiatodistusneuvonta/mika_on_energiatodistus/mita_energiatodistus_maksaa). Energiatodistus on voimassa kymmenen vuotta.

Jos kotitalousvähennystä päätettäisiin korottaa energiatehokkuutta parantavien remonttien kohdalla, yksi tapa määritellä energiaremontti voisi olla vastaava menettely kuin mitä edellä mainitussa energia-avustuksessa on tehty. Laissa määriteltäisiin jokin tietty edellytys energiatehokkuuden parantamiselle ja parantuminen osoitettaisiin energiatodistuksella. Tämä tapa sopisi kuitenkin huonosti yhteen verotuksen toimeenpanon kanssa ja lisäisi hallinnollista taakkaa sekä kustannuksia niin verovelvollisilla kuin Verohallinnollakin. Kotitaloudet eivät saisi korotetusta kotitalousvähennyksestä vastaavaa hyötyä, koska energiatodistuksen hankinta nostaisi kustannuksia. Vero-osasto katsoo, että tämän tyyppinen määritelmä energiaremontille ei sovellu kotitalousvähennykseen.

Toinen mahdollinen tapa määrittää energiaremontti voisi olla määrittää tietyt korjaus- ja perusparannustoimenpiteet yleisesti energiatehokuutta parantaviksi toimenpiteiksi, joiden teettämisestä voisi saada korotetun kotitalousvähennyksen. Kuten edellä todettiin, energiaremonttia ei ole tarkemmin määritelty. Kotitalousvähennyksen korottaminen vain tietyille energiaremonteille edellyttäisi siis niiden toimenpiteiden tarkkarajaista luettelointia, joiden teettämisestä saisi korotetun kotitalousvähennyksen. Jonkinlaista pohjaa voisi hakea edellä mainitun energia-

avustusta koskevan asetuksen esittelymuistiosta, jossa on tuotu esiin esimerkkejä toimenpiteistä, joilla energiatehokkuutta voidaan parantaa avustuksen vaatimalla tavalla. Tuolloin tiedossa olleita esimerkkejä olivat:

- ulkoseinän ja yläpohjan sekä joissakin tapauksissa alapohjan eristykset,

- ikkunoiden ja ulko-ovien vaihto,

- poistoilmalämpöpumput,

- jäteveden lämmöntalteenotto,

- huoneistokohtainen tulo/poistoilmanvaihto lämmöntalteenotolla

- ilmanvaihdon tai puhaltimien tai niiden sähkömoottorien uusiminen nykyaikaisiin tai lämmöntalteenoton lisääminen tai uusiminen keskitettyyn järjestelmään,

- ilma/ilma-lämpöpumput,

- ilma/vesi-lämpöpumput,

- maalämpöjärjestelmät,

- jäähdytysjärjestelmät,

- öljylämmityksestä luopuminen, kun kokonaisratkaisulla saavutetaan avustuksen saamisen edellyttämä taso,

- aurinkosuojaus lipoilla, kaihtimilla, markiiseilla, ikkunan g-arvolla tai muulla vastaavalla,

- aurinkosähköjärjestelmät ja aurinkokeräimet järjestelmineen (sähkö ja käyttöveden lämmitys),

- aurinkoenergialasit, jotka ovat aurinkopaneeleiden tavoin toimivia aurinkosähköntuottajia,

- automaatio- ja ohjaus- sekä seuranta- ja säätöjärjestelmien lisääminen sekä järjestelmien tasapainotus sekä lämpötilan säätölaitteiston uusiminen ja säätö,

- tulisijan vaihtaminen varaavaksi tulisijaksi,

- tulisija-lämpöpumppu-hybridiyhdistelmät,

- kiinteistönhallintajärjestelmät sekä erilaisiin laitteistoihin liittyvät tietoverkot ja ohjelmistot (Nämä edellyttävät tehokkaita ja varmoja tietoverkkoja.)

- muut tässä mainitsemattomat ja myös innovatiiviset ja muut ratkaisut, joilla on energian käytön tehostamiseen tai energiatehokkuuteen tai kulutusjoustoihin luettavaa merkitystä kokonaisuuteen tai rakennuksen toimintaan kokonaisuutena tai ovat muuten hyödyllisiä rakennuksen omistajalle energiamielessä.

Käytännössä energiaremontteja koskeva lista olisi kuitenkin hyvin hankala rakentaa kotitalousvähennystä varten. Remontit ja niihin kuuluvat toimenpiteet tulisi

pystyä määrittämään riittävän tarkkarajaisesti ja selkeästi, jotta niitä voitaisiin pitää korotetun kotitalousvähennyksen perusteena. Tämä edellyttäisi todennäköisesti sitä, että listasta muodostuisi hyvin suppea ja se sisältäisi vain kaikista suurimmat energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet. Näin ollen lista ei olisi tyhjentävä, vaan sen ulkopuolelle jäisi väistämättä suuri määrä energiatehokkuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Kotitalousvähennyksen korottaminen vain tiettyjen energiaremonttien kohdalla monimutkaistaisi vähennysjärjestelmää ja tekisi siitä nykyistä vaikeammin ymmärrettävän. Korottaminen vain tiettyjen remonttien kohdalla loisi hankalia rajanvetotilanteita ja lisäisi tulkinnanvaraisuutta verotuksessa. Vähennyksen valvonta vaikeutuisi ja tukea valuisi helposti myös tilanteisiin, joihin sitä ei olisi tarkoitettu. Etenkin suuremmissa remonteissa muodostuisi tilanteita, joissa osa työstä oikeuttaisi korkeampaan vähennykseen, osa normaaliin vähennykseen ja esimerkiksi tarvikkeet eivät oikeuttaisi lainkaan vähennykseen. Nämä kaikki pitäisi pystyä erittelemään laskun kokonaisuudessa. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen yhteistyössä toteuttamassa tutkimuksessa (Does Household Tax Credit Increase Demand and Employment in the Service Sector?, valtioneuvoston kanslian julkaisuja 1/2021) havaittiin, etteivät kuluttajat nykyisinkään tunne kotitalousvähennysjärjestelmän yksityiskohtia kovin hyvin ja moni hakija oli ilmoittanut veroilmoituksellaan pienemmän summan kuin mitä voisivat. Vähennyksen korottaminen vai tiettyjen energiaremonttien kohdalla lisäisi tähän havaintoon liittyviä haasteita entisestään.

Jos löydetään sellaisia energiatehokkuutta parantavia remontteja, jotka voidaan määrittää riittävän tarkkarajaisesti, on kotitalousvähennyksen laajentaminen näihin periaatteessa mahdollista ainakin teknisesti vastaavalla tavalla kuin miten vähennystä korotettiin öljylämmityksestä luopumisen osalta. Vero-osasto ei kuitenkaan pidä verojärjestelmän näkökulmasta hyvänä kehityssuuntana sitä, että kotitalousvähennystä korotettaisiin pistemäisesti tiettyjen toimenpiteiden kohdalla. Lisäksi vähennyksen korottaminen vain erikseen listattujen remonttien osalta johtaisi perusteettomasti sellaisten energiatehokkuutta parantavien remonttien asettamiseen heikompaan asemaan, joiden energiatehokkuuden muutos ei ole listausta tehtäessä ollut tiedossa. Erilaisia remontteja on niin monenlaisia, ettei kaikkien yhtä paljon energiatehokkuutta parantavien muutostöiden listaaminen ole käytännössä mahdollista. Sääntelyvaihtoehtoa ei siten voida pitää hyväksyttävänä. Jos kotitalousvähennyksestä halutaan tehdä energiaremonttien kohdalla kannustavampi, olisi pistemäisen korottamisen sijaan parempi vaihtoehto tarkastella kunnossapito- ja perusparannustöiden yleistä korvausprosenttia ja enimmäismäärää.

Energiaremonttien suunnittelukustannukset ja muut vastaavat kustannukset

Hallitusohjelman mukaan energiaremonttien suunnittelukustannusten ottaminen kotitalousvähennyksen piiriin selvitetään.

Energiaremonttien suunnittelukustannuksista aiheutuneet kustannukset eivät oikeuta kotitalousvähennykseen. Vähennykseen ei oikeuta myöskään esimerkiksi muista suunnittelukustannuksista, kuntotutkimuksista, muista tarkastuksista, suunnittelutyöstä tai erilaisista mittauksista aiheutuneet kustannukset. Kotitalousvähennys kuitenkin myönnetään edellä mainituista kustannuksista tilanteissa, joissa ne ovat vähäinen ja kiinteä osa kunnossapito- ja perusparannustyötä. Lisäksi edellytyksenä on, että työ on suoritettu verovelvollisen tai hänen laissa määritellyn sukulaisensa käyttämässä asunnossa.

Kotitalousvähennyksen säätämisen keskeisin tavoite on ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Tarkoitus on kannustaa kotitalouksia teettämään ulkopuolisella sellaisia töitä, jotka ne ovat aikaisemmin tehneet itse. Lisäksi tarkoituksena on vähentää pimeän työvoiman käyttöä. Kotitalousvähennyksellä on ollut alusta asti myös kaksi kantavaa periaatetta. Kotitalousvähennyksen yhtenä perusperiaatteena on ollut vähennyksen myöntäminen ainoastaan sellaisista palveluista, jotka suoritetaan verovelvollisen tai hänen laissa määritellyn sukulaisen käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajanasunnossa. Toinen perusperiaate on alusta asti ollut se, että vähennystä myönnetään vain työstä eikä esimerkiksi tarvikkeista.

Kotitalousvähennyksen tavoitteet ja tarkoitus huomioiden vähennysoikeus remonttien osalta on haluttu rajata nimenomaan varsinaisiin kunnossapito- ja perusparannustöihin. Energiaremonttien suunnittelukustannukset sekä muut edellä mainitut työsuoritukset ovat tyypillisesti sellaisia, mitä harvoin kotitaloudet tekevät itse ja niihin tyypillisesti sisältyy myös kustannuksia, joihin liittyvä työ tehdään muualla kuin verovelvollisen asunnossa.

Vero-osaston näkemyksen mukaan energiaremonttien suunnittelukustannukset ja muut vastaavat työt soveltuvat huonosti kotitalousvähennyksen piiriin. Suurin haaste liittyy siihen, että kyse on sellaisesta työsuorituksesta, joka tyypillisesti tehdään muualla kuin asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Jos tästä kotitalousvähennyksen perusperiaatteesta lähdettäisiin poikkeamaan yhden työsuorituksen kohdalla, olisi hyvin vaikeaa perustella, miksi jostakin toisesta vastaavasta muualla kuin asunnosta suoritetusta työstä vähennystä ei myönnettäisi. Kotitalousvähennyksen alusta asti voimassa olleista kantavista perusperiaatteista tulisi pitää kiinni, jotta vähennyksen laajeneminen ei muodostu hallitsemattomaksi. Vähennystä ei siten tulisi laajentaa edellä mainittuihin suunnittelu- ja muihin vastaaviin töihin.

Energiaremontteihin laajentamisen vaikutusarvio

Energiaremonttien kotitalousvähennyskannan noston vaikutuksia verotuloihin on vaikea arvioida, koska energiaremontin käsitettä ei ole määritelty. Jonkinlaista osviittaa mahdollisista vaikutuksista voidaan saada Tilastokeskuksen korjausrakentamisen tilastosta, jonka mukaan noin 17 prosentissa kaikista omakoti- ja paritaloihin tehdyissä remonteissa energiatehokkuuden parantaminen oli vähintään

yksi syy remontille. Omakoti- ja paritaloasukkaiden remontit taas olivat noin 80 prosenttia kaikista asukkaiden ja osakkaiden teettämistä remonteista.

Vuonna 2020 kunnossapito- ja perusparannustyön osuus kaikesta kotitalousvähennyksestä oli noin 330 miljoonaa euroa. Mikäli noin 17 prosenttia tästä arvioitaisiin energiaremonteiksi, huomioiden omakoti- ja paritalojen remonttikustannusten 80 prosenttia osuus, saadaan arvio, että vuonna 2020 kotitalousvähennyksestä noin 45 miljoonaa myönnettiin energiaremonteista. Vähennysprosentin nostaminen 40 prosentista 60 prosenttiin tarkoittaisi tällöin vähennyksen kasvua noin 22,5 miljoonalla eurolla. Arvio sisältää kuitenkin huomattavan paljon epävarmuutta liittyen siihen, mitä energiatehokkuusremontit tarkalleen ottaen sisältävät, sekä siihen, miten kustannukset remonteissa jakautuvat energiatehokkuuden parantamisen ja muiden remontointisyiden välille.

Kodinkoneiden ja -laitteiden korjaustyöt

Tuloverolain 127 a §:n 2 momentin mukaan asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodinkoneiden ja -laitteiden korjaus- tai asennustyötä. Kodinkoneiden ja -laitteiden korjaus- ja asennustyöt ovat siis tällä hetkellä kotitalousvähennyksen ulkopuolella ja ovat olleet sitä vähennyksen käyttöönotosta lähtien. Jos kuitenkin kodinkoneiden asennus esimerkiksi keittiöremontin yhteydessä on vähäinen osa suurempaa korjausurakkaa, asentaminen on osa korjaustyötä ja näin ollen myös vähennyksen piirissä.

Kodinkoneiden korjaustyöt ovat tyypillisesti sen kaltaisia töitä, joita kotitaloudet eivät tee itse, vaan työn suorittaa niihin perehtynyt ammattihenkilö. Tämän vuoksi ne eivät sovellu hyvin kotitalousvähennyksen piiriin eikä sen alkuperäiseen tavoitteeseen ja tarkoitukseen.

Aika ajoin on noussut esiin kysymys siitä, tulisiko kodinkoneiden ja -laitteiden korjaustyöt lisätä kotitalousvähennyksen piiriin. Asiaa on perusteltu sillä, että laitteita ei monestikaan kannata korjata takuuajan jälkeen, koska korjauksen hinta ylittää nopeasti uuden laitteen hinnan. Tämä on muun muassa ympäristön kannalta ongelmallista. Mahdollisuus kotitalousvähennykseen pienentäisi korjauksesta johtuvia kustannuksia ja näin kannustaisi vanhan laitteen korjaamiseen uuden ostamisen sijaan.

Kiertotalouden näkökulmasta vanhojen kodinkoneiden korjaaminen olisi parempi ratkaisu kuin uuden ostaminen. Jos kyseiset työt haluttaisiin kotitalousvähennyksen piiriin, voitaisiin se teknisesti toteuttaa muuttamalla tuloverolain 127 a §:n 2 momenttia siten, että kodinkoneiden korjaustyöt katsottaisiin asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöksi. Jos kotitalousvähennystä päätettäisiin laajentaa kodinkoneiden korjauspalveluihin, tulisi näidenkin palveluiden kohdalla pitää kiinni kotitalousvähennyksen kantavista periaatteista. Vähennys tulisi myöntää vain työn osuudesta ja vain kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehdystä työstä. Jos

näistä alusta asti voimassa olleista perusperiaatteista lähdetään poikkeamaan, vähennyksen laajentuminen muuttuu hallitsemattomaksi.

Kodinkoneiden korjaamiseen laajentamisen vaikutusarvio

Kotitalousvähennyksen laajennuksen kodinkoneiden korjaamiseen arvioidaan vähentävän verotuloja noin 1–3 miljoonaa euroa. Vaikutuksen pienuudesta johtuen vaikutus kohdistuisi lähinnä valtion verotuloihin. Vaikutukset kunnille, seurakunnille sekä Kansaneläkelaitokselle olisivat hyvin vähäisiä.

Vaikutusarviossa kotitalouksien kodinkoneiden korjaamiseen käyttämäksi rahamääräksi vuonna 2020 on arvioitu 12 miljoonaa euroa, käyttäen lähteinä Tilastokeskuksen kotitalouksien kulutustutkimusta uusimmalta tilastovuodelta 2016, sekä kodinkonekorjausyritysten liikevaihdon kehitystä tämän jälkeen. Tietoa työn osuudesta tästä kustannuksesta ei ole, mutta 50 prosenttia ja 75 prosenttia oletuksilla voidaan haarukoida vaikutusarviota. Kodinkonekorjauksen keskihinnaksi on arvioitu hieman alle 200 euroa, huomioiden sekä työ että materiaalikustannukset. Mikäli työnosuus jää alle 250 euroon, mikä tätä alempi kokonaiskustannusten keskihinta huomioiden on yleistä, ei 100 euron omavastuusta johtuen kodinkoneen korjauttaminen oikeuta kotitalousvähennykseen ollenkaan, ellei kotitaloudella ole myös muita vähennykseen oikeuttavia menoja. Jos kotitalouksilla on myös muita vähennyksiä, saadaan 50 prosenttia työkustannusoletuksella kokonaisvaikutukseksi 2,4 miljoonaa euroa ja 75 prosenttia oletuksella 3,6 miljoonaa euroa. Koska kaikki korjauttajat eivät olettavasti pysty alennusta täysmääräisesti hyödyntämään, jäisi vaikutus todennäköisesti noin 1–3 miljoonaan euroon.

6. Kotitalousvähennyksen laajentaminen asunto-osakeyhtiöiden remontteihin

6.1. Asunto-osakeyhtiöiden korjaustarpeesta

VTT Asuinrakennusten korjaustarve 2006–2035 (VTT 2016) Asuinrakennusten korjaustarve: ASKO-mallin mukaan Suomen asuinrakennusten korjaustarve ajanjaksolla 2016–2025 on vuosittain 9,4 miljardia euroa vuoden 2015 hintatasolla. Ajanjaksolla 2026–2035 korjaustarve nousee viidenneksellä 11,3 miljardiin euroon. Noin 70 prosenttia korjaustarpeesta on rakennusosien tavanomaista korjaamista kulumisen, vanhenemisen ja vaurioitumisen takia. Vajaa neljännes (23 prosenttia) korjauksista on vuosikorjausta tai kunnossapitoa, jotka poistavat alkavia vaurioita. Loput käytetään laadullisiin parannuksiin, kuten esteettömyyden parantamiseen (200 miljoonaa euroa); tavoitteena on mm. rakentaa vuosittain 500 hissiä. Korjaustarvelaskelmassa on oletettu, ettei pitkään tyhjillään olleita rakennuksia korjata. Mikäli tyhjät asunnot laskettaisiin korjattavaksi, nousisi vuotuinen korjaustarve jo lähivuosina noin 11 miljardiin euroon. Pientaloissa korjausrakentamisen painopiste on siirtymässä 1980-luvulla valmistuneisiin rakennuksiin. Asuinkerrostaloissa suurin korjaustarve on edelleen 1970-luvun kerrostaloissa. Tilastokeskuksen tilastoihin ja Rakennusteollisuus RT:n arvioihin verrattuna toteutuva

korjausrakentaminen on noin 80 prosenttia korjaustarpeesta. Korjausvaje on kasvamassa erityisesti omakotitalokannassa.

6.2. Asunto-osakeyhtiöille myönnettäviä tukia

Kuten tässä muistiossa on aiemmin todettu kotitalousvähennystä ei myönnetä asunto-osakeyhtiöiden vastuulla olevista remonteista. Kotitalousvähennys myönnetään vain luonnollisille henkilöille ja jokainen voi vähentää vain omia kustannuksiaan. Asunto-osakeyhtiön vastuulla olevien remonttien osalta kyse on yhtiön vastuulla olevista remonteista ja myös kustannukset ovat yhtiön vastuulla.

Tiettyjä asunto-osakeyhtiöiden remontteja tuetaan suorilla yhtiölle myönnettävillä tuilla. Taloyhtiöt voivat hakea seitsemää eri avustusta:

Energia-avustus

Energia-avustusta on käsitelty tarkemmin aiemmin tämän muistion energia-avustusta koskevassa kohdassa. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) myöntää energia-avustusta asunrakennuksen omistavalle taloyhtiölle energiatehokkuutta parantavien remonttien suunnittelu- ja korjauskustannuksiin. Avustuksen saamiseksi tarvitaan laskelma talon rakentamisvuoden E-luvusta, laskelma korjausten vaikutuksesta E-lukuun sekä asiantuntijan laatima selvitys ja kustannusarvio toimenpiteistä, joilla vaadittu energiatehokkuus saavutetaan. Energiatehokkuuden parantaminen tulee osoittaa uudella energiatodistuksella. (https://www.ara.fi/fi-FI/Lainat_ja_avustukset/Energiaavustus/Taloyhtiot)

Sisäilma-avustus

ARA voi myöntää avustusta kosteus- ja mikrobivaurioituneiden sekä sisäilmaongelmaisten asuntojen ja asuinrakennusten kuntotutkimuksiin sekä tällaisten rakennusten perusparannuksen suunnittelukustannuksiin. (https://www.ara.fi/fi-FI/Lainat_ja_avustukset/Korjausavustukset/Kuntotutkimus_ja_perusparannuksen_suunnittelu)

Esteettömyysavustus

Esteettömyysavustuksella tarkoitetaan avustusta liikkumisesteen poistamiseen. ARA myöntää avustusta sellaisen liikkumisesteen poistamiseen, millä tehdään mahdolliseksi liikuntarajoitteisen pääsy asuinrakennukseen, siinä oleviin asuntoihin tai muihin yhteisiin tiloihin. Avustettavia toimenpiteitä liikkumisesteen poistamiseksi voivat olla esimerkiksi ulko-ovien automatisointi, hissin esteettömyyskorjaukset sekä kulkuluiskien-, kaiteiden- tai porrashissin rakentaminen. (https://www.ara.fi/fi-FI/Lainat_ja_avustukset/Korjausavustukset/Esteettomyysavustus)

Hissiavustus

Hissiavustusta ARA myöntää uuden henkilöhissin rakentamiseen hissittömään kerrostaloon. Tuen saanti edellyttää, että rakennuksessa on vähintään kolme asuntoa ja ainakin kaksi asuntoa päällekkäin. Rakennuksen tulee olla ympärivuotisessa asuinkäytössä. (https://www.ara.fi/fi-FI/Lainat_ja_avustukset/Korjausavustukset/Hissiavustus)

Avustus sähköautojen latausinfran rakentamiseen

ARA myöntää avustusta sähköautojen latauspisteiden toteuttamiseen taloyhtiöissä. Avustettavia kustannuksia ovat tarvekartoitus ja hankesuunnittelu sekä hankkeen toteutuessa sähköpääkeskuksen muutostyöt, putkitukset ja kaapeloinnit sekä niihin liittyvät maanrakennustyöt. Latauslaitteet sisältyvät tuen piiriin, jos ne ovat tuen saajan omistuksessa. (https://www.ara.fi/fi-FI/Lainat_ja_avustukset/Sahkoautojen_latausinfraavustus)

Avustus rakennusperinnön hoitoon

ELY-keskukset myöntävät avustusta rakennusperinnön hoitoon. Tuki on tarkoitettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja niiden välittömän ympäristön kunnossapitoon, suojeluun ja parantamiseen. Avustusta ei saa rakennuksen käyttömukavuuden lisäämiseen, kuten vesijohdon vetämiseen, viemäröintiin, sähköistämiseen tai vuosikorjauksiin. (https://www.ely-keskus.fi/avustukset-rakennusperinnon-hoitoon)

Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisavustus

Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisavustuksen tarkoituksena on säilyttää arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä osana kansallista kulttuuriperintöä ja tukea rakennusrestauroinnin työtapojen säilymistä. Avustusta myöntää Museovirasto. (https://www.museovirasto.fi/fi/avustukset/rakennukset)

6.3. Arvio kotitalousvähennyksen laajentamisesta taloyhtiöiden remontteihin.

Jos kotitalousvähennystä päätettäisiin laajentaa taloyhtiöiden remontteihin, voisi vaihtoehtoina olla joko muuttaa vähennystä niin, että se myönnettäisiin myös asunto-osakeyhtiölle tai että vähennys myönnettäisiin osakkaille myös taloyhtiön vastuulle kuuluvien remonttien osalta.

Asunto-osakeyhtiöt ovat erillisiä verovelvollisia, joten ne maksavat veroa veronalaisen tulon perusteella. Vaikka asunto-osakeyhtiöt ovatkin tuloverovelvollisia, ne käytännössä kuitenkin pyrkivät vuosittain nollatulokseen. Tämän johdosta asunto-osakeyhtiöille ei juurikaan muodostu veronalaista tuloa eikä näin ollen myöskään maksettavia tuloveroja. Tällöin tuloverosta tehtävän vähennyksen laajentamisella asunto-osakeyhtiöille ei olisi käytännössä vaikutusta asunto-osake-

yhtiölle eikä sen osakkaille. Kotitalousvähennys on myös suunniteltu kotitalouksien eli luonnollisten henkilöiden tukimuodoksi eikä se sellaisenaan soveltuisi asunto-osakeyhtiölle. Koska verotuksen kautta myönnettävä tuki ei hyödyttäisi asunto-osakeyhtiöitä eikä kotitalousvähennys muutenkaan sopisi sellaisenaan yhtiölle myönnettäväksi, kotitalousvähennystä ei tulisi vero-osaston näkemyksen mukaan laajentaa niin, että se myönnettäisiin luonnollisten henkilöiden lisäksi myös asunto-osakeyhtiölle.

Kotitalousvähennyksen laajentaminen siten, että vähennys myönnettäisiin asunto-osakeyhtiön osakkaille myös yhtiön vastuulle kuuluvien remonttien osalta, johtaisi moniin merkittäviä haasteisiin. Haasteet liittyvät muun muassa vähennyksen kohdentamiselle oikeaan vuoteen, oikean suuruisena ja oikealle verovelvolliselle. Kotitalousvähennystä ei ole suunniteltu asunto-osakeyhtiöiden remonttien tukimuodoksi vaan kyse on kotitalouksille suunnatusta tuesta heidän hankkiessa kotiinsa vähennykseen oikeuttavia palveluja. Kotitalous saa kotitalousvähennyksen kautta vähentää osan maksamastaan työstä, joka on tehty asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Asunto-osakeyhtiön remonteissa on kyse asunto-osakeyhtiön kunnossapitovastuulle kuuluvista remonteista. Yhtiö tekee päätöksen remontin toteuttamisesta sekä vastaa sen teettämisestä ja kustannuksista. Suuremmat remontit vaativat yleensä asunto-osakeyhtiöltä lainanottamista. Asunto-osakeyhtiön osakkaat maksavat yhtiölle erilaisia yhtiövastikkeita, joilla katetaan yhtiön kuluja. Esimerkiksi remonttien kustannuksiin voidaan kerätä erilaisia rahoitusvastikkeita, joilla lyhennetään yhtiön remonttia varten otetun lainan kustannuksia. Jos kotitalousvähennystä myönnettäisiin asunto-osakeyhtiön osakkaille myös yhtiön vastuulle kuuluvien remonttien osalta, vähennyksen perusteena ei olisi työn tehneelle yritykselle tai palkansaajalle maksettu korvaus, vaan asunto-osakeyhtiölle maksettu yhtiövastike. Jotta kotitalousvähennys kohdentuisi näissäkin tilanteissa vain työkustannuksiin, tulisi jokaisen osakkaan yhtiövastikkeeseen pystyä määrittelemään osuus kyseisen remontin työkustannuksista.

Osakkaat voivat myös maksaa remontin kustannuksia taloyhtiölle hyvin eri tavalla. Yleensä osakkaan on mahdollista maksaa osuutensa remontista joko saman tien kertavastikkeen muodossa tai sitten maksaa remonttia osissa kuukausittain kerättävän rahoitusvastikkeen muodossa. Rahoitusvastikkeessa maksettava remonttikustannus voisi siten jakautua usealle eri vuodelle ja etenkin suuremmissa remonteissa hyvin pitkällekin ajalle. Tulisi ratkaista, mikä olisi kotitalousvähennyksen peruste muun muassa kaikissa näissä erilaissa tilanteissa, minkä suuruisena vähennys myönnettäisiin ja mihin verovuoteen vähennys kohdistuisi. On myös mahdollista, että asunto-osake vaihtaa omistajaa sen aikana, kun remonttia maksetaan rahoitusvastikkeessa. Myös nämä tilanteet tulisi huomioida vähennyksen laajentamista arvioitaessa. Yksi vaihtoehto voisi olla, että vähennys myönnettäisiin osakkaille vain sinä vuonna, jolloin asunto-osakeyhtiö maksaa kyseisiä työkustannuksia työn teettäjälle ja vain siltä osin, kuin osakas on kyseisenä vuonna maksanut asunto-osakeyhtiölle näitä kustannuksia. Tämä kuitenkin asettaisi eri

asemaan ne, jotka maksavat osuutensa asunto-osakeyhtiölle kerralla pois verrattuna niihin, jotka maksaisivat remonttia kuukausittain rahoitusvastikkeessa.

Yksi merkittävä haaste kotitalousvähennyksen laajentamiseen asunto-osakeyhtiöiden remontteihin liittyy siihen, että kotitalousvähennys on verosta tehtävä vähennys. Kotitalousvähennystä eikä muitakaan verotuksen kautta myönnettäviä tukia pysty hyödyntämään, jos henkilön tulot ovat niin pienet, että niistä ei tule maksettavaksi veroa. Esimerkiksi palkkatulosta aletaan maksamaan veroa noin 17 000 euron kohdalla ja eläketulosta noin 12 000 euron kohdalla. Vaikka tulot ylittäisivätkin veronmaksukynnyksen, voi olla niin, että veron määrä on sen verran pieni, että kotitalousvähennystä ei voisi hyödyntää ainakaan täysimääräisesti. Esimerkiksi vain kansaneläkettä saavat henkilöt eivät maksa tuloistaan veroa, joten he eivät voi hyödyntää kotitalousvähennystä. Jos kotitalousvähennystä laajennettaisiin asunto-osakeyhtiön remontteihin, yhtiön osakkaat olisivat eriarvoisessa asemassa yhtiön vastuulla olevaan remonttiin myönnettävän yhteiskunnan tuen osalta. Osa osakkaista voisi hyödyntää tukea täysimääräisesti, osa vain osittain ja jotkut eivät hyötyisi tuesta lainkaan. Tämä olisi ongelmallista asunto-osakeyhtiön osakkaiden yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

Jos kotitalousvähennystä päätettäisiin laajentaa myös asunto-osakeyhtiöiden remontteihin, tulisi edellä mainitut haasteet pystyä ratkaisemaan niin, että yhteiskunnan tuki kohtelisi asunto-osakeyhtiön osakkaita yhdenvertaisesti, olisi teknisesti toteutettavissa ja verovelvollisten kannalta ymmärrettävä ja selkeä.

Vero-osaston näkemyksen mukaan kotitalousvähennys ei edellä mainitut haasteet huomioiden sovellu asunto-osakeyhtiöiden remonttien tukimuodoksi. Kotitalousvähennyksen tulisi jatkossakin säilyä sen alkuperäistä tarkoitusta vastaavana kotitalouksille suunnattuna tukimuotona. Jos asunto-osakeyhtiöiden remontteja halutaan tukea yhteiskunnan varoista, tulisi kotitalousvähennyksen sijaan tarkastella nimenomaan yhtiöille suunniteltuja ja verotuksesta erillisiä tukimuotoja.

Vaikutusarvio

Kotitalousvähennyksen laajentamisen koskemaan taloyhtiöiden remontteja arvioidaan vähentävän verotuloja noin 466 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on noin 447 miljoonaa euroa, kuntien osuus noin 14 miljoonaa euroa, seurakuntien osuus noin 2,5 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen osuus noin 2,5 miljoonaa euroa.

Vaikutusarvio on laskettu käyttäen apuna Tilastokeskuksen korjausrakentamisen tilastoa, jonka mukaan kerros- ja rivitaloasunto-osakeyhtiöt käyttivät vuonna 2020 korjausrakentamiseen noin 2,4 miljardia euroa, josta vähennykseen oikeuttavan työn osuus oli noin 1,244 miljardia euroa. Saman tilaston mukaan asunto-osakeyhtiöt suunnittelevat toteuttavansa keskimäärin noin 12 000 suurta remonttia vuodessa. Verohallinnon kiinteistöverotiedoista käy ilmi, että kerros- ja rivitaloasunto-osakeyhtiöissä on keskimäärin 26 asuntoa. Keskimääräiseksi korjausremontin

työkustannukseksi asuntoa kohden muodostuisi tällöin 3 987 euroa. Tämä kustannus oikeuttaisi 1495 euron kotitalousvähennyksen. Kokonaisvaikutukseksi verotuloihin muodostuisi tällöin noin 466 miljoonaa euroa.

Vaikutusarviossa ei ole pystytty huomioimaan mahdollisuutta yhdistää asuntoosakeyhtiön kautta saatava vähennys muihin luonnollisen henkilön saamiin vähennyksiin. Vaikutusarviossa ei myöskään ole huomioitu mahdollisuutta, että osa kotitalouksista ei pystyisi hyödyntämään vähennystä täysmääräisenä johtuen vähennyksen maksimäärän 2 250 euroa saavuttamisesta tai veronalaisten tulojen pienuudesta. Kotitalousvähennys on myös jouduttu laskemaan asuntokohtaisesti huomioimatta sitä, että jotkut osakkaat voivat omistaa useita asuntoja tai sitä, että asuntoja voi olla myös yhtiöiden omistuksessa.

7. Yhteenveto

Tässä muistiossa on tarkasteltu mahdollisuuksia laajentaa kotitalousvähennystä hallituksen syksyllä 2021 budjettiriihessä päättämän kirjauksen perusteella. Kirjauksen mukaan selvitetään, miten kotitalousvähennystä voitaisiin laajentaa myös muihin energiaremontteihin sekä taloyhtiön teettämiin remontteihin. Lisäksi selvitetään, kuinka kotitalousvähennystä voidaan kehittää niin, että vähennys kannustaa korjauspalveluihin ja korjausremontteihin, pidentää rakennusten ja materiaalien käyttöikää, parantaa energiatehokkuutta tai muulla tavoin tukee kiertotaloutta ja päästöjen vähentämistä.

Energiaremonttien osalta voidaan todeta, että energiaremontin käsitettä ei tällä hetkellä ole tarkkarajaisesti määritelty missään. Jos kotitalousvähennystä haluttaisiin esimerkiksi korottaa vain energiaremonttien kohdalla, tulisi energiaremontin käsite pystyä määrittelemään riittävän tarkkarajaisesti ja selkeästi. Jos määritelmä toteutettaisiin esimerkiksi niin, että remontilta edellytettäisiin tietyn tasoista energiatehokkuuden parantamista ja se tulisi osoittaa energiatodistuksella, lisäisi uudistus hallinnollista taakkaa sekä kustannuksia niin verovelvollisilla kuin Verohallinnollakin. Vero-osasto katsoo, että tämän tyyppinen määritelmä energiaremontille ei sovellu kotitalousvähennykseen.

Periaatteessa voisi olla mahdollista määritellä tietyt remontit yleisesti energiatehokkuutta parantaviksi remonteiksi ja näin myöntää niiden perusteella korkeampi kotitalousvähennys. Koska remontit tulisi voida määritellä riittävän tarkkarajaisesti ja selkeästi, listasta muodostuisi todennäköisesti hyvin suppea ja se sisältäisi vain kaikista suurimmat energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet. Kotitalousvähennyksen korottaminen vain tiettyjen energiaremonttien kohdalla monimutkaistaisi vähennysjärjestelmää ja tekisi siitä nykyistä vaikeammin ymmärrettävän. Korottaminen vain tiettyjen remonttien kohdalla loisi hankalia rajanvetotilanteita ja lisäisi tulkinnanvaraisuutta verotuksessa. Vähennyksen valvonta vaikeutuisi ja

tukea valuisi helposti myös tilanteisiin, joihin sitä ei olisi tarkoitettu. Etenkin suuremmissa remonteissa muodostuisi tilanteita, joissa osa työstä oikeuttaisi korkeampaan vähennykseen, osa normaaliin vähennykseen ja esimerkiksi tarvikkeet eivät oikeuttaisi lainkaan vähennykseen. Nämä kaikki pitäisi pystyä erittelemään laskun kokonaisuudessa.

Kaiken kaikkiaan vero-osasto ei pidä verojärjestelmän näkökulmasta hyvänä kehityssuuntana sitä, että kotitalousvähennystä korotettaisiin pistemäisesti tiettyjen remonttien kohdalla. Lisäksi vähennyksen korottaminen vain erikseen listattujen remonttien osalta johtaisi perusteettomasti sellaisten energiatehokkuutta parantavien remonttien asettamiseen heikompaan asemaan, joiden energiatehokkuuden muutos ei ole listausta tehtäessä ollut tiedossa. Erilaisia remontteja on niin monenlaisia, ettei kaikkien yhtä paljon energiatehokkuutta parantavien muutostöiden listaaminen ole käytännössä mahdollista. Sääntelyvaihtoa ei siten voida pitää hyväksyttävänä. Jos kotitalousvähennyksestä halutaan tehdä energiaremonttien kohdalla kannustavampi, olisi pistemäisen korottamisen sijaan parempi vaihtoehto tarkastella kunnossapito- ja perusparannustöiden yleistä korvausprosenttia ja enimmäismäärää.

Kotitalousvähennykseen oikeuttavien palvelujen laajentamisen osalta muistiossa tarkastellaan energiaremonttien suunnittelukustannusten sekä kodinkoneiden- ja laitteiden korjaustöiden lisäämistä kotitalousvähennyksen piiriin. Molemmat työt ovat olleet kotitalousvähennyksen ulkopuolella vähennyksen alusta asti.

Vero-osaston näkemyksen mukaan energiaremonttien suunnittelukustannukset ja muut vastaavat työt eivät sovellu kotitalousvähennyksen piiriin. Suurin haaste liittyy siihen, että kyse on sellaisesta työsuorituksesta, joka tyypillisesti tehdään muualla kuin asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Jos tästä kotitalousvähennyksen perusperiaatteesta lähdettäisiin poikkeamaan yhden työsuorituksen kohdalla, olisi hyvin vaikeaa perustella, miksi jostakin toisesta vastaavasta muualla kuin asunnosta suoritetusta työstä vähennystä ei myönnettäisi. Kotitalousvähennyksen alusta asti voimassa olleista kantavista perusperiaatteista tulisi pitää kiinni, jotta vähennyksen laajeneminen ei muodostu hallitsemattomaksi.

Kiertotalouden näkökulmasta vanhojen kodinkoneiden korjaaminen olisi parempi ratkaisu kuin uuden ostaminen. Jos kotitalousvähennystä päätettäisiin laajentaa kodinkoneiden korjauspalveluihin, tulisi näidenkin palveluiden kohdalla pitää kiinni kotitalousvähennyksen kantavista periaatteista. Vähennys tulisi myöntää vain työn osuudesta ja vain kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehdystä työstä.

Muistiossa on tarkasteltu mahdollisuuksia laajentaa kotitalousvähennystä asunto-osakeyhtiön vastuulla oleviin remontteihin. Vero-osaston näkemyksen mukaan kotitalousvähennys ei tässä muistiossa mainitut haasteet huomioiden sovellu asunto-osakeyhtiöiden remonttien tukimuodoksi. Kotitalousvähennyksen tulisi jatkossakin säilyä sen alkuperäistä tarkoitusta vastaavana kotitalouksille suunnat-

tuna tukimuotona. Jos asunto-osakeyhtiöiden remontteja halutaan tukea yhteiskunnan varoista, tulisi kotitalousvähennyksen sijaan tarkastella nimenomaan yhtiöille suunniteltuja ja verotuksesta erillisiä tukimuotoja.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja korvausprosentteja on muutettu useaan kertaan ja suhteellisen nopeassa tempossa. Tämä voi olla yhtenä syynä sille, etteivät kuluttajat välttämättä tunne kotitalousvähennysjärjestelmän yksityiskohtia kovin hyvin. Tutkimuksen mukaan moni hakija oli myös ilmoittanut veroilmoituksellaan pienemmän summan kuin mitä voisivat. Tätä tilannetta voisi parantaa se, että jatkossa kotitalousvähennystä kehitettäisiin pidemmällä tähtäimellä ja vältettäisiin nopeatempoisia prosenttien ja enimmäismäärän muutoksia.